

Tanec Semaniňák - Der Schirmerdorfer, semanínský kroj

Ukázka tance na
obecních
slavnostech 2007;
kroje jsou
z Hřebečského
„Doláčka“
(Unterland –
Moravskotřebovsko)

Svého času široko daleko známý tanec „Der Schirmerdorfer“ – „Semaniňák“, hrávaný na všech lidových tancovačkách, rozšířený výjezdy semanínských řemeslníků po celé střední Evropě. Dnes je uchovávan v několika mezinárodních etnografických databázích. Přestože by Semaniňu takovou folklorní raritu závidělo i kdekeré větší město, doma byl s odsunem Němců tento tanec zapomenut a téměř byl zapomenut i samotnými německými krajany. Tanec byl v roce 2001 některou německou taneční skupinou předváděn na Mezinárodním folklorním festivalu ve Strážnici, ale kdo ze zúčastněných by věděl, kde je Schirm(er)dorf, zvláště když je název obce psán v tomto archaickém tvaru (blíže viz kapitola Kde se vzalo jméno Semaniň).

Nakonec se díky iniciativě taneční skupiny Hřebečské tance z Moravské Třebové podařilo tento tanec předvést v rámci obecních oslav v roce 2007 přímo semanínské veřejnosti. Tanec by měl být zaznamenán i na videonahrávce, kterou obec z oslav pořizovala.

Jedná se o krátký lidový taneček, vzniklý někdy po roce 1800 přímo v Semaniňě, jak napovídá název. Páry tvoří kruh. Chlapci stojí uvnitř kruhu, děvčata vně a v párech se drží vzájemně v ramenu a v pase. Tancují do kruhu na střídavé kroky mazurky, valčíku, jednou po směru hodinových ručiček, jednou proti směru.

Nápěvů existovalo více, ačkoliv se dle pamětníků zpěvem doprovázel zřídka. Předkládáme dva:

Of Schirmerdoff, of Schirmerdoff – do gin mer net,
of Schirmerdoff, of Schirmerdoff – do gin mer net
Do san ja die Madl so keck, die reißen den Buam
die Hosenknöpf weg.

Jó Semaniň, jó Semaniň – jó to je ráj,
jó Semaniň, jó Semaniň – jó to je ráj,
tam holky se rovnou vrhají, až knoflíky mládencům
z kalhot trhají.

Notový zápis a text z obecní kroniky

1
Drei Toog drei Toog gieh ech net ho...

5
... om d' Mutter peckt Kiochen sa peckt sa zu

8 9 10 11
braun se gibt mir oon Brocken zum Huiner lo..

12 13
... eken Pui... tü pui... taa, der Brocken es

20
mein Pui... tü pui... taa der Brocken es mein.

Verze podle některého z pamětníků

Drei Toog, drei Toog gieh ech net hoom,
d' Mutter packt Kiochen sa peckt sa zu braun,
se gibt mir oon Brocken zum Huiner locken,
puitü puitaa der Brocken es mein
puitü puitaa der Brocken es mein

Tři dny, tři dny jsem nebyl doma,
matka peče koláč, však se jí spek,
pošle mě zajisté s tím drůbež nakrmit,
puti pu'a, ten koláč si dám
puti pu'a, ten koláč si dám

Co se týče autentických semanínských krojů, je známý popis Českotřebovského historika Jana Tykače v rukopise Český východ (opis uložený v Etnologickém ústavu AV ČR ve Středisku vědeckých informací):

„Mezi Němci nejnápadněji se strojili v Semaníně. Muži nosili kožichy s varhánky, tj. se šůsky skládanými. Ženské měly šátky na hlavách tak složeny, že jim jako velikánské uši odstávaly. Skládáním takového šátku zabývala se ve vsi zvláštní osoba.“

Semanín patřil v rámci německého Hřebečska k „Hornohřebečsku“ (Oberland – Svitavsko a Litomyšlsko oproti „Dolnohřebečsku“ – Moravskotřebovsko, Lanškroun). Vzhled kroje se během doby měnil. Bohužel se přímo k Semanínu nezachoval žádný obrazový doklad, takže vypomoci si lze pouze s materiály z okolních regionů.

Fotografie představuje podobu hornohřebečského kroje, jak jej prezentují krajané dnes.
Repro z ročenky
Schönhengster Jahrbuch 1999;
Schönhengster Heimatbund e.V., Göppingen

Prameny:

- 1) Obecní kronika Semanína, 1. díl, rukopis 1927, OÚ Semanín
- 2) Anton Schmid: Schirmdorf im Schönhengstgau . Amatérský spis Semanínského rodáka, digitální kopie v archivu fary Semanín
- 3) Marie Borkovcová, Irena Kuncová: Hřebečské zvykosloví, kroje, písně a tance, Městské muzeum Lanškroun, Svaz Němců Moravská Třebová, Lanškroun 2001